VALTIOVARAINMINISTERIÖ
FINANSMINISTERIET

Asiantuntijalausunto

25.2.2026

K 20/2025 vp

Hallintovaliokunnalle

Hallintovaliokunnan asiantuntijakuuleminen 26.2.2026

Asiantuntijalausunto asiassa K 20/2025 vp

Valtiovarainministeriö kiittää mahdollisuudesta tulla kuulluksi ja viittaa asiassa pääosin hallituksen kertomukseen kielilainsäädännön soveltamisesta 2025. Esiin nostettujen digitalisaatiota koskevien teemojen osalta on kuitenkin tapahtunut kehitystä myös kertomuksen laatimisen jälkeen siten, että tilannekuvaa on tarkoituksenmukaista päivittää tietyiltä osin.

Kielikertomuksessa tuodaan esiin, että hallitusohjelman mukaan Suomi siirtyy asteittain digitaalisten palveluiden ensisijaisuuteen viranomaisasiointikanavana. Hallituksen esitys sähköisen tiedoksiannon ensisijaisuutta viranomaistoiminnassa koskevaksi lainsäädännöksi (HE 124/2025 vp) on edennyt ja on parhaillaan käsiteltävänä hallintovaliokunnassa. Esityksessä ehdotetut muutokset eivät muodollisesti heikentäisi kansalaisten kielellisiä oikeuksia. Suomi.fi-viestit –palvelu on toistaiseksi saatavilla suomeksi, ruotsiksi ja englanniksi. Palvelussa on mahdollista lukea saamenkielisiä asiakirjoja ja viestejä, sillä se tukee ja tunnistaa kaikkien Suomessa puhuttujen saamen kielten aakkosia ja kirjaimistoa. Palvelussa on kuitenkin tunnistettu saamen kieltä koskevia puutteita, jotka Digi- ja väestötietovirasto tulee korjaamaan lainsäädännön voimaantulon yhteydessä ja sen jälkeen. Uudistuksen toimeenpanossa, kuten siitä tiedottamisessa, tullaan myös ottamaan huomioon kielelliset oikeudet ja voimassa oleva kielilainsäädäntö. Kielellisten oikeuksien toteutuminen otetaan huomioon myös digin ensisijaisuuden yhteydessä parhaillaan valmisteltavassa yksityisiä digipostipalveluita koskevassa hallituksen esityksessä.

Kielikertomuksessa on viitattu siihen, että valtiovarainministeriön on ollut tarkoitus asettaa työryhmä valmistelemaan tarvittavia lainsäädäntömuutoksia, jotta julkishallinnossa voitaisiin mahdollistaa tekoälyn avulla annettava viranomaisneuvonta. Valtiovarainministeriössä valmistellaan hallituksen esitystä, jonka tavoitteena on sallia tekoälyn nykyistä laajempi hyödyntäminen viranomaisten neuvonnassa (VN/12980/2025). Esitysluonnos on lausuntokierroksella 10.4. saakka. Ehdotetut muutokset digipalvelulakiin eivät itsessään vaikuttaisi kielellisiin oikeuksiin, joista säädetään erikseen kielilainsäädännössä. Viranomaisen olisi ehdotetun sääntelyn mukaan aina varmistettava, että automaattinen neuvonta vastaa lainsäädännön sille asettamia vaatimuksia, kuten kielilain vaatimuksia ja hallintolain vaatimuksia hyvästä kielenkäytöstä. Lisäksi viranomaisen olisi hallittava automaattisen neuvonnan käytöstään hallinnon asiakkaan syrjimättömyydelle ja oikeusturvalle aiheutuvia riskejä, mikä osaltaan myös turvaisi kielellisten oikeuksien toteutumista. Viranomaisen olisi nimettävä näiden velvoitteiden hoitamisesta vastuussa olevat henkilöt, jotka toimisivat virkavastuulla.

Kielikertomuksessa viitataan myös kansalliskielistrategian toimenpidekirjaukseen sen selvittämisestä, onko digitaalisia palveluja koskeva lainsäädäntö tarpeen päivittää sisältämään kielinäkökulma. Kertomuksessa todetusti asian selvittämiseen ei tällä hallituskaudella ole osoitettu resursseja. Digitaalisten palvelujen tarjoamisesta annetun lain (digipalvelulaki, 306/2019) valmistelun yhteydessä sekä lakia myöhemmin muutettaessa esteettömyysdirektiivin (EU) 2019/882 kansallisen täytäntöönpanon seurauksena on arvioitu säännösten vaikutuksia kielellisten oikeuksien toteutumiseen. Molemmissa yhteyksissä on katsottu, että ehdotuksella on jonkin verran positiivisia vaikutuksia kielellisten oikeuksien toteutumiseen erityisesti digitaalisten palvelujen sisältöön tai annettaviin tietoihin liittyvän ymmärrettävyyden vaatimuksen vuoksi. Molemmissa yhteyksissä on kuitenkin myös katsottu, että ehdotettavat säännökset eivät vaikuta välittömästi kielellisten oikeuksien toteuttamiseen, koska kielellisten oikeuksien toteuttamisesta on säädetty erikseen

Postiosoite **Postadress** **Postal Address**	**Käyntiosoite** **Besöksadress** **Office**	**Puhelin** **Telefon** **Telephone**	**Faksi** **Fax** **Fax**	**s-posti, internet** **e-post, internet** **e-mail, internet**
Valtiovarainministeriö				
PL 28 00023 Valtioneuvosto	Snellmaninkatu 1 A Helsinki	0295 16001 +358 295 16001		kirjaamo.vm@gov.fi

kielilainsäädännössä. Digipalvelulain valmistelun yhteydessä valtiovarainministeriö katsoi, että kielellisten oikeuksien toteuttamisesta on säädetty muun muassa kielilaissa, joka kuuluu oikeusministeriön toimialaan. Tarvittavilta osin kielilainsäädännön kehittämistarpeet tulisi arvioida omana lainsäädännön kehittämishankkeenaan laajemminkin ja tällä voi olla vaikutuksia myös digitaalisten palvelujen tarjoamista koskeviin säännöksiin tulevaisuudessa.

Lainsäädäntöneuvos, yksikön päällikkö Maarit Huotari